

Regeringskansliet
Miljödepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissvar: **Förslag till ändrade sanktioner avseende producentansvaret för elektriska och elektroniska produkter (PM 2008-04-25)**

Sammanfattande remissvar

Den Nya Velfärden tillstyrker den föreslagna sänkningen av miljöskaktionsavgifter avseende rapportering av försäljning och insamling. Förslaget innebär att avgifterna blir rimliga och proportionerliga.

Den Nya välfärden avstyrker förslaget gällande straffsanktionering vid utebliven anmälan till EE-registret. Förslaget förordar en oproportionerlig sanktion som riskerar att bidra till en inlåsningsseffekt. Den föreslagna kriminaliseringen strider mot reformens syfte.

Den Nya Velfärden förordar att en straff- och miljöskaktionsavgiftsfrihet bör införas under en övergångsperiod.

Den Nya Velfärden förordar att de företag som hittills påförts miljöskaktionsavgifter ska omfattas av de nya reglerna. De företag som har betalat in påförda miljöskaktionsavgifter med belopp utöver vad som beslutas ska kompenseras för mellanskillnaden.

1. Miljöskaktionsavgifternas storlek

Den Nya Velfärden tillstyrker förslaget om att sänka miljöskaktionsavgifter till belopp om 10 000 kronor för utebliven rapportering av försäljning samt till 10 000 kronor för utebliven rapportering av insamling.

2. Straffsanktionering av utebliven anmälan

Den Nya Velfärden avstyrker förslaget om införande av straffsanktionering av utebliven anmälan.

Sanktionssystemet i miljöbalken är utformat så att de överträdelser som är mest straffvärda ska straffbeläggas medan mindre allvarliga överträdelser ska beläggas med miljöskaktionsavgift.

En utebliven anmälan till ett register kan knappast anses som en i sig så pass allvarlig gärning att den ska föranleda straff.

Den aktuella reformens syfte är att minska företagarnas börda genom att sänka de nuvarande orimligt höga miljöstraffsavgifterna. Att minska bördan från sanktioner genom att införa en straffsanktion går stick i stäv med reformarbetet.

I förarbetena (prop 2005/06:182 s. 159) till den nuvarande miljöbalken står att läsa

" Överträdelser som genom våra förslag tas bort från det straffbara området - men som kan bli föremål för miljöstraffsavgift - är exempelvis underlåtenhet att för inrättandet av vissa mindre verksamheter som enskilda avlopp eller vissa värmepumpar söka tillstånd eller göra anmälan. Andra exempel är en rad anmälningsplikter på hälsoområdet, till exempel anmälan av frisersalonger, fotvårdsmottagningar och rum för resande. Detsamma gäller underlåtenhet att göra viss rapportering, till exempel den årliga miljörapporten och rapportering beträffande köldmedier. "

Den 1 januari 2007 avkriminaliserades ett flertal underlåtenhetsbrott genom ändring av miljöbalken. Nu vill regeringen återinföra ett system som togs bort för ett drygt år sedan. Förslaget går emot förarbetena till nuvarande miljöbalken.

I förarbetena diskuteras även dubbelsanktionering, det vill säga att en person eller ett företag både straffsanktioneras och påförs miljöstraffsavgift för samma gärning (prop. 2005/06:182 s. 33ff.). Förslaget omfattar dubbla sanktioner och går emot tidigare utredningar även på den punkten.

Att dela upp förfarandet i anmälan och två skilda rapporteringar och dessutom separat sanktionera varje del gör att regelverket blir svåröverblickbart. Att dessutom införa olika typer av sanktioner för de olika delmomenten minskar förutsebarheten ytterligare.

Införandet av en straffsanktion bör avspejla den allmänna rättsuppfattningen. Som företagargrupp är Den Nya Velfärden i kontakt med ett stort antal företagare. Det stora flertalet har förståelse för att anmälnings- och rapporteringsskyldigheten sanktioneras men är mot en kriminalisering.

Förslaget måste ses i ljuset av hur liknande regelverk ser ut. Den som vill transportera farligt gods behöver inte anmäla detta till någon myndighet. Om transporten i sig utförs felaktigt så finns det ett sanktionssystem som träder in, med böter eller fängelse i straffskalan. Lagstiftaren verkar i det fallet ha haft som utgångspunkt att om syftet med lagen, säkra transporter, har uppfyllts, så minskar behovet av ett anmälningsförfarande.

Syftet med EE-registret är att miljöfarliga produkter ska tillvaratas för att bevara miljön och om syftet uppfylls i och med rapporteringen så är det onödigt med en straffsanktion eller miljöstraffsavgift för utebliven anmälan. I förslaget konstaterar Miljödepartementet att underlåtenhet att anmäla har ett straffvärde *"mot bakgrund av dess betydelse främst för kontrollsystemet"*. Någon analys av om syftet därigenom uppfylls görs inte.

Konsekvenserna av att inte anmäla sig till EE-registret ger inte per automatik skador på miljön då EE-registret främst finns till av administrativa skäl.

Tidsfristen uppgår i enlighet med det nuvarande regelverket till en månad för registrering och ytterligare två månader för redovisning till EE-registret efter det att

företagarens producentansvar har aktualiserats. Om straffsanktion införs måste nuvarande fristregel behållas eller förlängas. Om en straffsanktion införs utan någon tidsfrist riskerar detta att medföra en inlåsningsseffekt liknande den som finns i dag, där företag väljer att stå utanför systemet på grund av orimliga konsekvenser vid en sent genomförd anmälan eller rapportering.

En utebliven anmälan till EE-registret ryms inom det straffvärde vid vilken miljöstraffsavgift blir tillämplig. En rimlig avgift i förhållande till överträdelsens straffvärde borde vara 1000 kronor.

Den Nya Valfärden förordar en miljöstraffsavgift vid utebliven anmälan till EE-registret. Miljöstraffsavgiftens storlek bör vara maximalt 1000 kronor.

3. Rapporteringsdatum

Den Nya Valfärden tillstyrker förslag till ett enhetligt rapporteringsdatum.

Den Nya Valfärden förordar ett senarelagt rapporteringsdatum. Rapporteringsdatum kan, utan att det är till men för tillämpande myndighet rimligen kunna sättas till 15 april.

4. Övergångsbestämmelser

För att kunna bedriva en effektiv kontroll och därigenom öka efterlevnaden av miljöbestämmelserna krävs att en hög andel av existerande företag med producentansvar, faktiskt har anmält sig till EE-registret. Olika uppskattningar har gjorts, men det är en uppfattning hos både företagare och branschförbund att mörkertalet när det gäller icke anslutna företag är väldigt stort och att de tidigare mycket höga miljöstraffsavgifterna har avskräckt företagen från att göra en anmälan och rapportering.

En övergångsperiod där icke anmälda företag skulle kunna anmäla sig utan att drabbas av miljöstraffsavgift skulle enligt Den Nya Valfärdens mening effektivt bidra till att göra EE-registret mer effektivt än i dagsläget. Strafffrihet skulle särskilt vara aktuellt vid självvrättelse.

Den Nya Valfärden förordar strafffrihet för sen anmälan och rapportering under en övergångsperiod.

5. Restitution

Miljödepartementets förslag tar inte upp frågan om hur företag som hittills påförts miljöstraffsavgifter ska behandlas. Det verkar som om de som haft möjlighet att överklaga Naturvårdsverkets beslut och även haft turen att lagakraftvunnen dom inte meddelats, kommer att kunna få del av de nya sänkta avgifterna. Så kommer även att ske med de företag som medvetet inte anmält sig utan helt enkelt väntat ut en regelförändring. De företag som anmält sig för sent, påförts miljöstraffsavgifter samt betalat in dessa utan att överklaga har däremot inget att hämta i nuvarande förslag. De upplevde redan vid påförelsen att de behandlades orättvist och det kommer att göra igen nu när de andra företagen undslipper de tidigare höga avgifterna.

Den Nya Valfärden förordar att de företag som tidigare påförts miljöskaktionsavgift enligt förordningen (2005:209) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter enligt 9 och 20 §§ om totalt belopp överstigande 20 000 kronor ska få sina påförda belopp nedsatta till 20 000 kronor. Överskjutande belopp ska betalas tillbaka till företagen som betalat in mer än 20 000 kronor i miljöskaktionsavgifter.

6. Möjlighet till befrielse från avgift

Den Nya Valfärden presenterade i rapporten "*Varför straffa den som försöker göra rätt?*" förslag till ändring i miljöbalken 30 kap. 2 §. Ändringen skulle ge tillsynsmyndigheterna och domstolarna möjlighet att i det enskilda fallet befria från miljöskaktionsavgift. Det kan ifrågasättas om nuvarande system med miljöskaktionsavgifter är förenligt med Europakonventionen.

Den Nya Valfärden förordar att miljöbalken ändras enligt nedan

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

En miljöskaktionsavgift skall tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet.

Avgiften behöver dock inte tas ut om det vore oskäligt med hänsyn till

Avgiften behöver dock inte tas ut om det vore oskäligt.

1. sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte förmått att på egen hand eller genom att uppdra åt någon annan göra det som ålegat den avgiftsskyldige,

2. att överträdelsen berott på en omständighet som inte kunnat eller borde ha förutsetts eller som den avgiftsskyldige inte kunnat påverka,

3. vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika att en överträdelse skulle inträffa, eller

4. att överträdelsen har föranlett straff enligt bestämmelserna i 29 kap.

Miljöskaktionsavgiften skall tillfalla staten.

Micha Velasco
Företagarombudsman
Den Nya Valfärden